

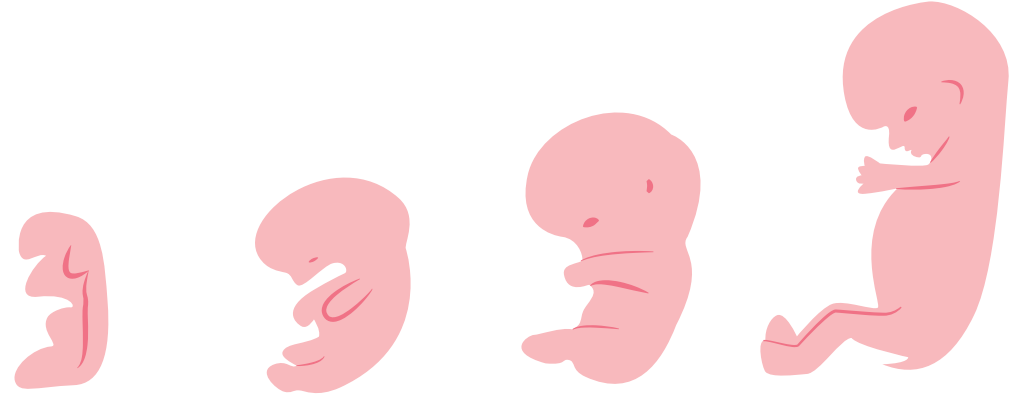
ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਬੱਚਾ

ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ (ਪਹਿਲੇ 14 ਹਫ਼ਤੇ) ਤੇਜ਼ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿਗਰੇਟ ਪੀਣ, ਸ਼ਰਾਬ, ਨਸ਼ਿਆਂ, ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਐਕਸ-ਰੇਆਂ ਵਰਗੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋਖਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਨਿੰਬੂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ!

ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ **ਦੂਸਰੀ ਤਿਮਾਹੀ** (15 ਤੋਂ 27 ਹਫ਼ਤਿਆਂ) ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਦੂਸਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਰਕੰਦੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ!

ਤੀਸਰੀ ਤਿਮਾਹੀ (28 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜਨਮ ਤੱਕ) ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 36 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਪੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ, ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਾ ਇੱਕ ਹਨੀ ਡਿਊ ਮੈਲਨ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ!

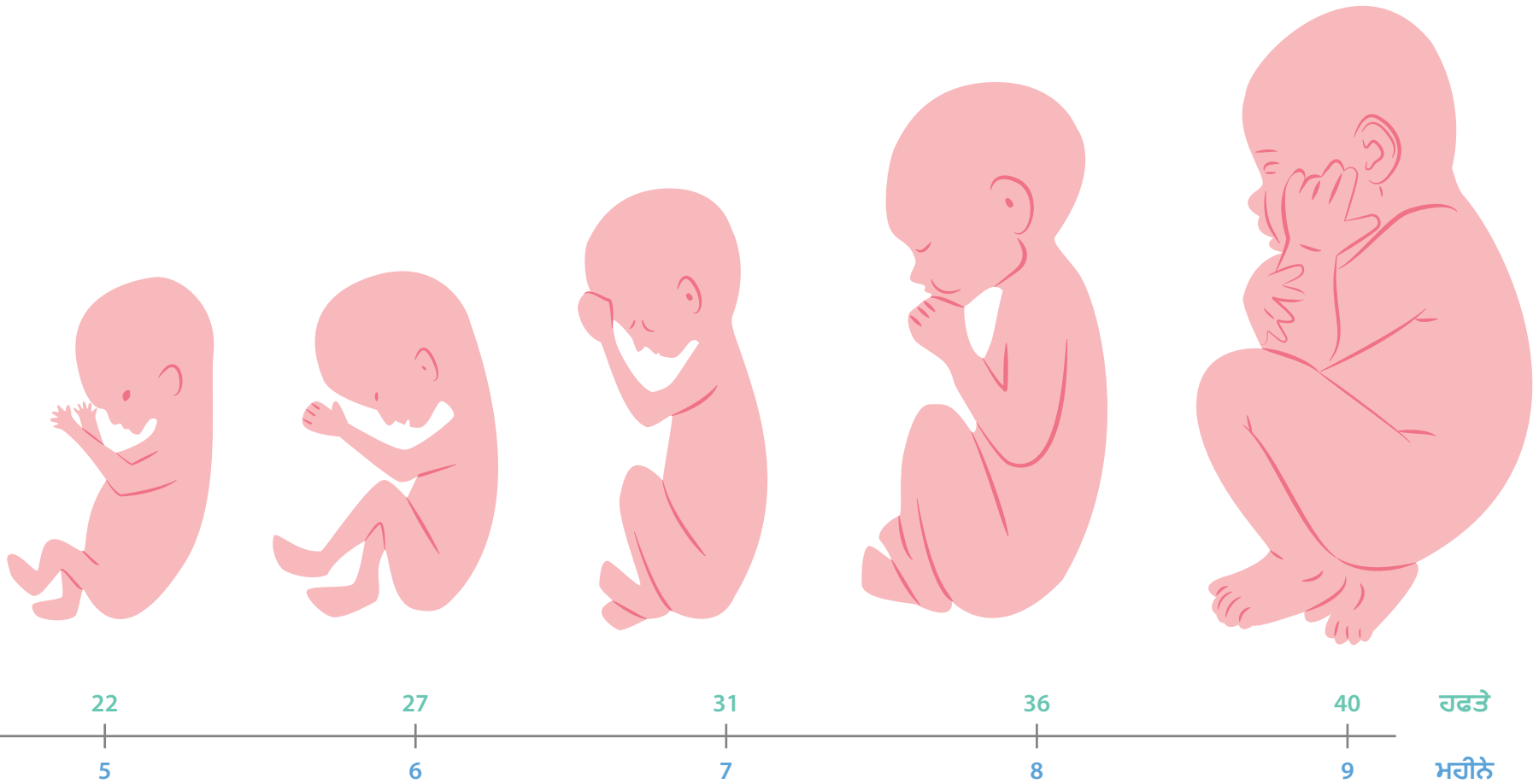
37 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ **ਪ੍ਰੀਟਰਮ (preterm)** ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 37 ਅਤੇ 39 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ **ਅਰਲੀ ਟਰਮ (early term)** ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 39 ਅਤੇ 41 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ **ਫੁੱਲ ਟਰਮ (full term)** ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 41 ਅਤੇ 42 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ **ਲੇਟ ਟਰਮ (late term)** ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 42 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਬੱਚਾ **ਪੋਸਟ ਟਰਮ (post term)** ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਫ਼ਤੇ	4	9	13	18
ਮਹੀਨੇ	1	2	3	4

ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ: 0 ਤੋਂ 14 ਹਫ਼ਤੇ

- 1 ਦਿਨ – ਸ਼ੁਕਰਾਣੂ ਅਤੇ ਅੰਡਾ ਮਿਲਦੇ ਹਨ
- 7-10 ਦਿਨ – ਗਰੱਭਧਾਰਣ (fertilized) ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਅੰਡਾ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ; ਪਲੇਸੈਂਟਾ ਬਣਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- 2 ਹਫ਼ਤੇ – ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਤੇ ਗਰਭ ਰੂਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਮਾਹਵਾਰੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- 4 ਹਫ਼ਤੇ – ਅੱਖਾਂ, ਕੰਨ, ਨੱਕ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ, ਪਾਚਨ ਟ੍ਰੈਕਟ ਅਤੇ ਤੰਤੂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਟਿਊਬ (ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਦਿਲ) ਧੜਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ
- 8 ਹਫ਼ਤੇ – ਗਰਭ ਭਰੂਣ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਹੱਡੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ
- 12 ਹਫ਼ਤੇ – ਟੂਥ ਬਡ, ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਹੁੰ ਅਤੇ ਜਣਨ ਅੰਗ ਬਣਦੇ ਹਨ; ਭਰੂਣ ਹਿਲਜੁਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕੇ

ਦੂਸਰੀ ਤਿਮਾਹੀ: 15 ਤੋਂ 27 ਹਫ਼ਤੇ

- 16 ਹਫ਼ਤੇ – ਬੱਚਾ ਤੁਹਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਸੰਭਵ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਲਦੇ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ
- 17 ਹਫ਼ਤੇ – ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬੱਚਾ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਐਂਟੀਬੋਡੀਆਂ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ
- 20 ਹਫ਼ਤੇ – ਪਤਲੇ ਵਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢੱਕਦੇ ਹਨ; ਭਰਵੱਟੇ ਅਤੇ ਪਲਕਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ; ਆਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਟੱਟੀ ("ਮੈਕੋਨਿਅਮ - meconium") ਦਿਸਦੀ ਹੈ
- 24 ਹਫ਼ਤੇ – ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- 26 ਹਫ਼ਤੇ – ਤੁਹਾਡੇ ਪੇਟ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਆਉਟਲਾਈਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਤੀਸਰੀ ਤਿਮਾਹੀ: 28 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜਨਮ ਤੱਕ

- 28 ਹਫ਼ਤੇ – ਬੱਚੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ
- 32 ਹਫ਼ਤੇ – ਚਰਬੀ ਬਣਦੀ ਹੈ; ਸਵਾਦ ਦੀ ਇੰਦਰੀ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅੱਖਾਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ
- 36 ਹਫ਼ਤੇ – ਸਰੀਰ ਗੁਦਗੁਦਾ ਹੈ; ਚਮੜੀ ਚਿਕਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿੱਕੇ, ਪਨੀਰ ਵਰਗੇ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ
- 40 ਹਫ਼ਤੇ/ਫੁੱਲ ਟਰਮ – ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਆਂਡ ਅੰਡਕੋਸ਼ (scrotum) ਵਿੱਚ ਹਨ; ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਜਣਨ ਅੰਗ ਬਣਦੇ ਹਨ
- 40-42 ਹਫ਼ਤੇ/ਲੇਟ ਟਰਮ – ਸਿਰ ਤੇ ਨਰਮ ਅਸਥਾਨ ("ਫੋਂਟੇਨੇਲਜ਼" fontanels) ਛੋਟੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਚਰਬੀ ਦੀ ਪਰਤ ਸੁੰਗੜਦੀ ਹੈ; ਚਮੜੀ ਖੁਸ਼ਕ ਅਤੇ ਢਿੱਲੀ ਹੈ